

Talousvaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain muuttamisesta (HE 11/2024 vp)

Medialiitto kiittää talousvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi Kilpailu- ja kuluttajavirastosta (KKV) annetun lain muuttamisesta.

Medialiitto on esittänyt aktiivisesti näkemyksiä EU:n digimarkkinasäädöksen valmisteluvaiheesta alkaen ja toivoo, että tässä lausunnossa esitetyt huomiot komission portinvartijoiksi nimeämien erittäin suurten verkkoalustayritysten toiminnan seuraamisesta myös Suomessa ja KKV:n roolista sekä resursseista otetaan huomioon talousvaliokunnan käsittelyssä.

Esityksessä tulisi näkyä hallitusohjelman kirjaukset sitoutumisesta reilun kilpailun edistämiseen ja Suomen kannalta tasapainoiseen EU-säätelyyn

Hallitus on ohjelmassaan sitoutunut edistämään reilua kilpailua mediakentällä ja digitaalisessa mainosmarkkinassa huomioiden kansainvälisten alustajättien aseman. Hallitusohjelmassa luvataan turvata reilu kilpailu ja kuluttajien oikeudet suhteessa kolmansista maista käsin toimiviin verkkokauppoihin ja edistää tasapuolisia kilpailuedellytyksiä eurooppalaisten yritysten ja globaalisti toimivien digijättien välillä.

Lisäksi hallitusohjelmassa sitoudutaan vaikuttamaan aktiivisesti ja ennakolta siihen, että alustataloutta, tekoälyä, dataa ja digitalisaatiota koskeva EU-säätely kulkee mahdollistavaan, tasapainoiseen ja Suomen kannalta edulliseen suuntaan, ja minimoimaan kansallisen lisäsäätelyn.

Nämä kaikki sitoumukset ovat suomalaisen media-alan kannalta olennaisia kirjauksia suhteessa globaaleihin suuriin teknologiyrityksiin. Ne ovat erityisen tärkeitä, kun pyritään säilyttämään media-alan, kuten esimerkiksi riippumattoman lehdistön, rooli yhteiskunnassa keskeisenä luotettavan tiedon välittäjänä kansalaisille.

Elinvoimainen lehdistö ja muu päätoimittajavastuun alainen journalistinen media on olennainen tekijä vapaan, avoimen demokraattisen yhteiskunnan olemassaolon turvaamisessa.

Keskeiset teknologiayritykset ovat maailman suurimpia yrityksiä

Globaalien teknologiajättien markkinaylivaltaan tulee kiinnittää asianmukaisesti huomiota niin EU-tasolla kuin kansallisestikin. Näiden yritysten liikevaihto on moninkertaisesti suurempi kuin esimerkiksi Suomen valtion budjetti.

Näkökulma liittyy läheisesti digimarkkinasäädöksen soveltamiseen ja siihen, miten maailman suurimmille alustayrityksille asettamia velvoitteita ja vaatimuksia tulkitaan. Sama liittyy esimerkiksi EU:n tuoreeseen tekoälysäädökseen ja siihen, miten Suomi hallitusohjelman linjausten mukaisesti kiinnitti valmistelussa tähän huomiota.

Suurten teknologiayritysten eli portinvartijayritysten kilpailuoikeudelliseen asemaan ja kansallisen valvontaviranomaisen riittäviin resursseihin kiinnitettävä aktiivisesti huomiota

Hallituksen esityksessä ei esitetä KKV:lle lisäresurssia, koska digimarkkina-asetuksen täytäntöönpanosta aiheutuva lisätyömäärä on arvioitu vähäiseksi. Riippuen siitä kuinka paljon komissio tulee tekemään asetuksen valvontaan liittyviä pyyntöjä kansalliselle viranomaiselle, on kansallisen viraston toimintaan vaadittavia mahdollisia lisäresurssitarpeita arvioita uudelleen muutaman vuoden kuluttua kansallisen sääntelyn voimaantulosta.

Ottaen huomioon portinvartija-alustojen markkinaylivoima ja Suomen hallituksen linjaus reilun kilpailun edistämisestä mediakentällä suhteessa kansainvälisiin digijätteihin Medialiitto katsoo, että työ- ja elinkeinoministeriön tulisi kehittää KKV:lle vuosittain annettavia tulostavoitteita niin, että KKV:n toimintaa voisi kohdistaa myös kansainvälisten teknologiayritysten arviointiin. Tulostavoitteena voisi esimerkiksi olla riittävien resurssien turvaaminen suurten teknologiayritysten vapaan kilpailun vastaisen toiminnan valvomiseen ja siihen puuttumiseen eri käytännön tilanteissa, kuten esimerkiksi tekijänoikeuksien ja lähioikeuksien lisensoinnin yhteydessä. Tarvittaessa tähän tehtävään tulisi voida kohdentaa virastolle lisäresurssia digimarkkinasäädöksen kansallisena yhteysviranomaisena ja Euroopan komissiota avustavana viranomaisena toimimiseen perustuen.

KKV voisi Suomen kilpailulain estämättä todeta esimerkiksi, että tietyllä portinvartijayrityksellä olisi määräävä markkina-asema markkinoilla. Medialiitto ehdottaa, että työ- ja elinkeinoministeriö osaltaan seuraisi, miten Digital Single Market -tekijänoikeusdirektiivin tekijänoikeuslaissa 3.4.2023 voimaantulleet artiklat, jotka koskevat tekstin- ja tiedonlouhintaa kaupallisessa tarkoituksessa, lehtikustantajan lähioikeutta ja verkkosisällönjakopalveluita, toimivat käytännössä. Pykälät liittyvät olennaisesti ”portinvartijoina” toimivien suurimpien alustayritysten menettelyihin Suomen markkinoilla.

Media-alan yritykset ovat keskeisiä suomalaisia oikeudenhaltijoita. Niiden neuvotteluasema perustuu kielto-oikeuteen oikeudenhaltijana. Tätä neuvotteluasemaa suhteessa teknologiayhtiöihin on syytä vahvistaa. Työ- ja elinkeinoministeriö ajoi aktiivisesti media-alan neuvotteluaseman vahvistamista aikanaan digimarkkinasäädökseen.

Medialiitto ry

Riikka Tähtivuori
elinkeinopolitiikan johtaja

Ismo Huhtanen
lakiasiaintohtaja, Uutismedian liitto

Medialiitto on media-alan ja graafisen teollisuuden yritysten edunvalvontajärjestö. Jäsenjärjestömme ovat Aikakausmedia, Graafinen Teollisuus, RadioMedia, Suomen Kustannusyhdistys ja Uutismedian liitto. Yhdessä edustamme noin 600:aa yritystä uutismedian, aikakausmedian, kirjojen ja oppimateriaalin kustantamisen sekä painamisen, radio- ja tv-toiminnan ja jakelun alueilla. Jäsenyritykset työllistävät Suomessa suoraan noin 20 000 henkilöä, ja liiton edustamien toimialojen yhteenlaskettu liikevaihto on noin 3,1 miljardia euroa.